

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP
HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN
BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Samengesteld door de Stichting voor
Economisch Onderzoek der Universiteit
van Amsterdam, redactie: Mevr. Dra E.
Hijmans*

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANT'SBEROEP

Management Practices Especially Adapted to the growing Medium-Sized Accounting Firm.

Hinderer, H. F. — Een groeiende accountantspraktijk brengt allerlei organisatievraagstukken met zich mee, zowel intern als ten aanzien van de verhouding tot de cliënten.

De vraag, of ook kleine en incidentele opdrachten moeten worden aanvaard, wordt in bevestigende zin beantwoord, daar dit volgens schrijver een deel van de functie van de public-accountant is.

Hij gaat vervolgens in op de kantoor- en archieforganisatie en op de personeelvraagstukken bij grotere accountantskantoren.

Tenslotte stelt hij vast dat de beste manier om een praktijk uit te breiden is, belangstelling te tonen in de zaken van de cliënten en goed werk belangrijker te achten dan een hoge beloning.

A II - 1
E 635.451

The Journal of Accountancy, Februari 1953.

Accountancy or accounting - What is it we practice?

Milne, K. L. — In deze korte beschouwing wordt gewezen op de spraakverwarring die in de Engelssprekende landen bestaat t.a.v. de administratieve arbeid en de accountantscontrole, en op de gevolgen hiervan bij de universitaire opleiding en elders. Schrijver pleit voor een betere onderscheiding van beide vakgebieden en meent dat aan het accountantsvak als geheel naar verhouding nog te weinig aandacht wordt besteed doordat de nadruk sterk op de administratieve kennis is komen te liggen.

A II - 3
E 635.451

The Chartered Accountant in Australia, Januari 1953.

III. LEER VAN DE INRICHTING

Internal Auditing as an Aid to Management.

Jerome, William T. III — De moderne methoden van interne controle hebben verschillende voordelen, ook los van het administratieve belang dat ermee is gemoeid. Zo kan men veelbelovende jonge mensen die worden opgeleid voor sommige leidende posities, met vrucht bij de interne controle inschakelen, waar ze zeer nuttige ervaring opdoen. Dit vooral ook, omdat de interne accountant analytisch is ingesteld, en dus niet blijft staan bij het automatisch controleren van boekingen en bescheiden. Bij een goede interne controle kan meer initiatief worden gedelegeerd, omdat dan gemakkelijk kan worden gevolgd op welke wijze van de overgedragen bevoegdheden gebruik gemaakt wordt.

Een voordeel is ook, dat het personeel van de interne controledienst los staat van de afzonderlijke afdelingen en dus een frisse, onbevooroordeelde kijk heeft op de verhoudingen.

Er zijn echter ook moeilijkheden te overwinnen, wil de interne controle effectief werken. Zo moet de nodige zorg worden besteed aan de verhouding tussen haar staf en het overige personeel, om te voorkomen dat de interne controleur als „verklikker” wordt beschouwd; ook moet de interne controle aangepast kunnen worden en niet werken volgens eens en voor altijd gestelde normen. Wel is het opstellen van een uitvoerig programma voor de controle nodig.

Tot slot wordt aangegeven, hoe men ook zonder een bijzondere afdeling voor interne controle grotendeels dezelfde doeleinden kan bereiken.

A III - 4
E 722.4

Harvard Business Review, Maart-April 1953.

LEER VAN DE CONTROLE

Auditing Standards and The Extended Procedures.

Re-examination of Some Basic Concept.

Newman, B. — Dit artikel behelst een beschouwing over de Amerikaanse opvattingen wat betreft de inhoud van de accountantsverklaring in gevallen waar o.m. de inventarisatie niet is waargenomen. In dit opzicht zijn de standaarden in zoverre gewijzigd, dat de controle van de inventarissen e.d. minder op de voorgrond is komen te staan. Indien de accountant zich langs andere weg van de juistheid der stukken heeft overtuigd, mag hij nu ook zonder inventariscontrole een positieve verklaring afgeven, hetgeen vroeger alleen toelaatbaar werd geacht voorzover controle van de inventaris ondoenlijk was gebleken. Op de strekking en draagwijdte van de gewijzigde opvattingen ten deze wordt nader ingegaan.

A IV - 2
E 635.451.

The New York Certified Public Accountant, Januari 1953.

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Ramifications of Marginal Costing.

Moller, G. — De administratieve mensen kunnen, volgens de schrijver, de leiding beter voorlichten indien zij naast de integrale kostprijsberekening ook de differentiële calculatie en de daarmee verbonden vraagstukken beheersen. De onderscheiding tussen „vaste” en „variabele” kosten is weliswaar niet de oplossing voor alle moeilijkheden die sommigen er in willen zien, maar ze is toch wel van nut, en gemakkelijker te begrijpen dan de „normale bezetting” waarmee de integrale kostprijsberekening werkt. Het hangt van de omstandigheden af, of met integrale kostprijs of met differentiële kosten moet worden gewerkt, zoals met een praktijkgeval wordt geïllustreerd.

B a IV 2d
E 136.326

The Canadian Chartered Accountant, Maart 1953.

Will Direct Costing Theory Stand Inspection?

Frank, G. W. — Dit artikel is een poging tot critische analyse van de veronderstellingen welke aan de „directe” kosten-calculatie ten grondslag liggen. Deze opvatting gaat ervan uit dat de „vaste kosten” geen productiekosten in engere zin zijn en ook niet rechtstreeks ten laste van de productie moeten worden gebracht.

Verder wordt aangenomen dat er als regel belangrijke over- of onderbezetting is, en dat de leiding niet in staat is, goed te overzien welke invloed de vaste kosten op de kostprijs uitoefenen.

Geen van deze drie veronderstellingen blijkt juist te zijn. Men gaat tegenwoordig uit van een normale bezetting ter berekening van de standaardkostprijs, zodat het effect van overcapaciteit zeer goed kan worden overzien. De variabele budgetering en zorgvuldige projectie van toekomstige afzet hebben eveneens niet weinig hiertoe bijgedragen.

Vaste kosten zijn verder wel degelijk productiekosten, en het is bovendien in de praktijk vrijwel ondoenlijk, een scherpe scheiding tussen „vaste” en „variabele” kosten te maken.

De conclusie is, dat de voorstanders van „direct costing” de dingen te eenvoudig maken. Hun opvatting is echter toch in zoverre van waarde, dat het wel zin heeft, te trachten het gedrag van de kosten van beschikbaarstelling der duurzame productiemiddelen afzonderlijk te bestuderen, naast dat van de kosten van het gebruik en van de niet-duurzame middelen.

B a IV - 2d
E 136.326

N.A.C.A. Bulletin, December 1952.

Why Purchased Goodwill Should Be Amortized on a Systematic Basis.

Walker, G. T. — Een pleidooi voor het afschrijven van gekochte goodwill op dezelfde manier als de waarde der duurzaam slijtende productiemiddelen, dus stelselmatig, en onafhankelijk van de behaalde bedrijfsresultaten.

Dit standpunt wordt als volgt gemotiveerd. Goodwill is de contante waarde van toekomstige, extra hoge inkomens, welke worden verwacht. Deze zullen niet voor altijd, maar slechts over een bepaald tijdvak worden genoten, en dus moet de goodwill over dat tijdvak worden afgeschreven, daar ze aan het einde daarvan verdwenen is.

In de praktijk wordt meestal de goodwill óf in het geheel niet afgeschreven, óf de afschrijvingen worden afhankelijk gesteld van de grootte van de gemaakte winsten.

B a IV - 8
E 253.2

The Journal of Accountancy, Februari 1953.

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Finanzierung und Kapitalstruktur industrieller Unternehmen.

Anders, Dr Helmut — Een korte beschouwing over het financieringsvraagstuk in de huidige tijd, welke in het bijzonder rekening houdt met de situatie in West-Duitsland. Schrijver stelt zich op het standpunt, dat zo mogelijk alle moeilijk liquideerbare kapitaalcomponenten met eigen vermogen, en de gemakkelijk liquideerbare goederen met langdurig tijdelijk vreemd vermogen gefinancierd dienen te worden. Voor het financieren van vermogensbehoeften welke door structuurveranderingen ontstaan, staan naast gereserveerde winsten en eventueel nieuw eigen vermogen, volgens schrijver ook de via afschrijvingen terugontvangen bedragen ter beschikking.

Tenslotte wordt de meest gewenste verhouding tussen nominaal aandelenkapitaal en reserves besproken, en geconcludeerd dat het onder de tegenwoordige omstandigheden geen aanbeveling verdient, het nominaal kapitaal groot te maken.

B a IV - 2
E 342

Die Wirtschaftsprüfung, December 1952.

The Rate of Return on Capital Employed.

In een beknopte uiteenzetting wordt een aantal vraagstukken genoemd welke rijzen bij rentabiliteitsberekening voor verschillende doeleinden.

Eerst rijst de vraag, wat wel en wat niet tot het bedrijfsvermogen gerekend dient te worden. Als richtlijn moet gelden dat het gaat om het werkelijk in de productie (in ruime zin) geïnvesteerde vermogen. Beleggingen bijvoorbeeld behoren hiertoe meestal niet, kasgeld en vorderingen op normale debiteuren wel. De waarde van de goodwill behoort in beginsel niet te worden meegerekend, al is deze vaak moeilijk te scheiden van die der overige activa.

B a V - 7
E 34

Accountancy, Februari 1953.

VI LEER VAN DE ORGANISATIE

Moderne Kartellering.

Wisselink, Prof. Dr J. — De ervaringen van de laatste 15 jaar en vooral van de naoorlogse jaren met Nederlandse kartels en met enige buitenlandse en internationale kartels leren, dat men moet onderscheiden tussen offensieve en defensieve kartellering, en dat men bij kartellering niet meer streeft naar een monopolie, maar naar collectieve rationalisatie. Onder dit laatste begrip valt dan vanzelfsprekend het vermijden van een economisch en sociaal destructief werkende extreme concurrentie, culminerende in „marktverwording”.

Verder past men tegenwoordig het karteldoel in in de structurele ontwikkeling, zodat men kan spreken van „trend kartellering”, en de kartels bepaaldelijk dynamisch zijn opgebouwd.

Schrijver werkt de tegenstelling met de vroegere kartellering nader uit, en geeft een nieuwe indeling van de kartels, toegelicht met voorbeelden. Het artikel besluit met enige algemene principes welke bij kartellering in het oog gehouden moeten worden.

B a VI - 5
E 633.211

De Naamloze Vennootschap, Mei 1953.

De vorming van belastingvrije conjunctuurreserves.

Albrechts, Prof. Dr A. H. M. — In Zwitserland geldt sedert een jaar een wettelijke regeling, krachtens welke particuliere ondernemingen die een deel van hun nettowinst besteden voor de vorming van een conjunctuurreserve, en die gedurende de perioden van werkeloosheid arbeidsmogelijkheden scheppen, bepaalde belastingfaciliteiten genieten.

Dit is een concretisering van een herhaaldelijk gepropageerd middel tot conjunctuurbestrijding. De overheid investeert niet zelf maar beïnvloedt indirect de omvang der investeringen door het particuliere bedrijfsleven, en hiervoor is veel te zeggen.

De maatregel is niet gericht op oplossing van het probleem der structurele werkgelegenheid, dat in Nederland zwaar weegt. Maar het conjuncturele aspect van de werkgelegenheid moet ook niet worden verwaarloosd, en indien het bedrijfsleven in voldoende mate van een regeling als hier bedoeld gebruik maakt, kan deze betekenis hebben. In Zwitserland heeft een duizendtal ondernemingen de regeling toegepast en het gevormde reservefonds wordt geschat op 125 a 150 miljoen Zw. francs.

B a VI - 12
E 53

Economie, Maart 1953.

Het organiseren van de Directietaak.

W., v. d. — De directeur moet anticiperen op de behoefte, welke de maatschappij heeft en hij moet nagaan hoe de onderneming in de branche en in de maatschappij staat. Ook de organisatie, selectie van medewerkers en instructie vormen belangrijke onderdelen van zijn taak. Tevens moet de directeur de bereidheid tot medewerking stimuleren en voor een goede coördinatie van de gespecialiseerde medewerkers zorgen. Controle, correctie en vooral het nemen van beslissingen dienen op het juiste moment te geschieden. Het nemen van beslissingen van grotere draagwijdte geschiedt bij voorkeur in samenwerking met alle betrokkenen. Goed luisteren vereist innerlijke bereidheid en rust. De directiekamer moet doelmatig worden ingericht, zodat conferenties hier op de juiste wijze kunnen plaats hebben. Het gezamenlijk lezen van de post met de medewerkers wordt van veel nut geacht, daar zo op ongezochte wijze het noodzakelijk contact met het medewerkersteam wordt verkregen.

Meerhoofdige leiding kan geen oplossing geven voor de tijdnood van de directeur, maar geeft veelal juist aanleiding tot tijdverlies. Levensrijpheid en een juiste instelling van de directeur zullen de medewerkers stimuleren tot een zo goed mogelijk vervullen van hun taak. De directeur moet streven naar het beste resultaat voor de onderneming en haar medewerkers en hierbij zijn de karaktereigenschappen van de hoogste leider in de onderneming van doorslaggevende betekenis.

B a VI - 16
E 641.31

Tijdschrift voor Efficiënte Bedrijfs Organisatie, April 1953.

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Principiële punten bij de invoering van tariefloonsystemen.

In dit artikel wordt een aantal punten weergegeven uit een rapport, dat uitgegeven is door het Internationale Arbeidsbureau te Genève.

In de inleiding wordt de betekenis van tariefloonsystemen voor opvoering van de arbeidsproductiviteit aangegeven. Daarnaast moeten de installaties, de lay-out en de voortschrijdingscontrole op zo hoog mogelijk peil gebracht en gehouden worden. Ook is het wenselijk de prestatiebeloning niet te beperken tot handarbeiders. Naast de hogere productiviteit worden o.a. als voordelen genoemd: Het voorkómen van tijdverspilling, betere calculatiemogelijkheid van de arbeidskosten en minder behoefte aan direct toezicht. Achteruitgang van de kwaliteit, ontevredenheid bij de arbeiders en duurdere loonadministratie zijn nadelen, die het systeem met zich kan brengen.

In sommige industrieën is het tariefloon minder toepasbaar nl. daar waar kwaliteitsbeheersing noodzakelijk is of waar individuele of ploegproductie moeilijk te meten is. Bij gevaarlijk werk kan tariefloon tot arbeidsongevallen aanleiding geven.

Het systeem kan gericht zijn op het bereiken van een prestatie op een bepaald niveau of op de hoogst mogelijke prestatie, terwijl de beloning ook recht evenredig met de geleverde prestatie kan zijn.

Voor het slagen van het tariefloonsysteem is zorgvuldige vaststelling van productiestandaards en medewerking van de arbeiders vereist. Tevens moet men ervoor waken, dat de arbeidsveiligheid behouden blijft. Ook moet een behoorlijk minimumloon gegarandeerd

worden en is voortdurende waarneming noodzakelijk ten einde wijzigingen te kunnen aanbrengen indien efficiency of billijkheid dit eist.

B a VII - 3
E 641.215

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, April 1953.

Role-playing.

Moody, K. A., W. Machaver and F. E. Fischer, B. J. Speroff, G. R. Stahl — Een serie beschouwingen over het gebruik van toneelopvoeringen als op-
leidingsmiddel en als middel voor het bestuderen van menselijke verhoudingen in het
bedrijf. Behandeld worden o.m. de leiding van het spel en van de discussie die er op
volgt, het belang van actief deelnemen van alle leden van de groep, en de wijzen waarop
dit kan worden bevorderd.

Verder worden de resultaten van een tweetal in de Verenigde Staten gehouden en-
quêtes betreffende het gebruik van en de ervaringen met het toneelspel besproken.
Hieruit bleek o.m., dat de leiding doorslaggevend is voor het succes van de methode, en
dat zeer zorgvuldige voorbereiding noodzakelijk is.

Verder blijkt de methode tijdrovend te zijn, terwijl vooral oudere mensen er bezwaar
tegen hebben en sommige personen last van plankenkoorts blijken te hebben. Ook wordt
erop gewezen dat men voorzichtig moet zijn bij het toepassen van de methode, daar deze
is gericht op beïnvloeding via het onderbewuste.

B a VII - 5
E 641.212.46

*The Journal of Industrial Training, (New York) Ja-
nuari-Februari 1953.*

(Zie ook (BIM) Management Abstracts, Vol. 6 no. 4.)

Wat is „human engineering“?

Hoewel in hoofdzaak gebaseerd op een recent artikel in „Factory“, tracht deze korte
beschouwing verband te leggen tussen de nieuwste Amerikaanse opvattingen omtrent
bedrijfspsychologie en arbeidsanalyse en de Nederlandse studies van Kuylaars t.a.v. de
gevolgen van ver doorgevoerde arbeidssplitsing voor het karakter van de arbeid. Beider
uitgangspunt verschilt; immers, Kuylaars is bedrijfs-socioloog, terwijl de Amerikaan
Dunlap van huis uit arbeidsanalyst lijkt te zijn. De conclusies uit beider beschouwingen
zijn echter ten zeerste verwant. Zij houden o.m. in, dat naast het analytisch gereedschap
van de „arbeidstechniek“ in engere zin, het gebruik van psychologische en physiologische
gegevens voor een juiste inrichting van de arbeid onontbeerlijk is. Ook in Duitsland
zijn pogingen in deze richting gaande, hoewel met beperkter strekking.

Aan de hand van een aantal voorbeelden wordt duidelijk gemaakt, in hoeverre en op
welke wijze „human engineering“ meer omvat dan arbeidstechniek in engere zin.

Ba VII - 5
E 641.213

Doelmatig Bedrijfsbeheer, April 1953.

Het „onderhouden“ van tarieven.

Karssens, H. — Bij invoering van een tarief in een afdeling zal in de praktijk
de arbeidsanalyst meestal slechts nagaan of de gevraagde prestatie gemiddeld gehaald
wordt in de afdeling. Is dit het geval, dan is deze afdeling afgehandeld en gaat de
analyst naar een volgende afdeling. Alleen bij grote afwijkingen wordt ter controle een
onderzoek ingesteld. Men moet de ingevoerde tarieven echter op het juiste niveau hand-
haven, waarbij het vaststellen van positieve of negatieve toeslagen voor de aanpassing
aan gewijzigde omstandigheden noodzakelijk is.

Zo moet men o.a. steeds nagaan of gemoderniseerde machines hun intrede doen, of
wachttijden langer worden, of de kwaliteit van het materiaal achteruitgegaan is, enz.
De arbeidsanalyst dient regelmatig te controleren of het ingerekende reparatiepercentage
nog overeenkomt met de praktijk. De tariefwerkers moeten voldoende op de hoogte
gesteld worden van de tariefberekening; zij moeten weten wat in het tarief verrekend
is en wat niet en waarop de toeslagen gebaseerd zijn.

Het is dus noodzakelijk, dat de arbeidsanalyst de in het tarief berekende waarden
regelmatig controleert. De frequentie van deze controle moet per bedrijf bekeken wor-
den. Langs deze weg komt een goede samenwerking tussen arbeidsanalyst en arbeiders
tot stand.

B a VII - 5
E 641.213.4

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, April 1953.